

מסע בני ישראל לארץ המובטחת

יחידת הוראה
בין-תחומית שנתית
במסגרת התכנית "אמנות יוצרת למידה"

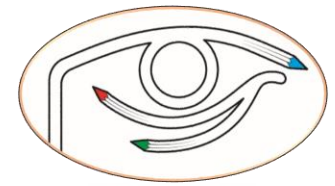

פיתוח והנחיה
דפנה גוטמן
"מתווה"
אגף א' לפיתוח פדגוגי
המזכירות הפדגוגית
משרד החינוך

כיתות ז'
בחטיבת הביניים
תיכון
סליגסברג
ירושלים

"אמנות יוצרת למידה"

מודל להוראה בין-תחומית
בשילוב מיומנויות חשיבה, יצירה ואמנות

פיתוח והנחיה:
דפנה גוטמן

"אמנות יוצרת למידה" היא
תכנית בין-תחומית המכוונת
לטיפול היצירתי והחקר
בדרך האמנות.

התכנית משתלבת בהוראה
ובלמידה של תכני הלימוד
במגוון תחומי הדעת,
ובעיצוב סביבות הלמידה.

התכנית שמה דגש על
למידה מתוך התבוננות,
חיפוש וגילוי, על למידה
חושית, התנסותית
ושיתופית, על יצירה,
פיתוח רעיונות
ושימוש בדמיון.

הנושא ותחומי הדעת

תהליך פיתוח יחידת ההוראה הבין-תחומית

הגדרת נושא לימודי
בתחום דעת מוביל

מיפוי תחומי דעת
המתקשרים לנושא

זיהוי ומיקוד
במושג ועקרון
משותף ומרכזי

פיתוח תכנית לימוד
משותפת לתחומי הדעת

ארגון והגדרת
סוגי אמנות
ותוצר יצירתי

פיתוח
תהליך יצירתי

מיקוד
מיומנויות
חשיבה של
חקר ויצירתיות

ארגון
סביבת למידה

מיקוד בתכנים
ותחומי דעת

איתור וארגון
מקורות מידע

פיתוח וארגון
משאבי הוראה

פיתוח דרכי הערכה

תחום דעת מוביל

תנ"ך

תחום יצירתי מוביל

תרבות
ישראלית

מבנה ותכני הפעילות

• סיפור יציאת מצרים

• המפה והמבנה הגיאוגרפי של סיני

• המסלול של בני ישראל

• הפירמידות במצרים

• מפות עתיקות של ארץ הקודש

• מסעות הצלבנים לארץ הקודש

• ציור אמנים בנושא יציאת מצרים

• המושג "כמיהה"

• המושג כמיהה בציורי אמנים מהמאה ה-19

• עבודת חקר בנושא "שורשים"

• העליות השונות לפלשתינה / ארץ ישראל

• תרבות תפוצות ישראל במוזיאון ישראל

• מסע וחג הסיגד'

• יצירה קבוצתית של מסע בני ישראל על מפת סיני

תנ"ך

גיאוגרפיה

היסטוריה

אמנות

תרבות
ישראלית

תנ"ך

מטרות

הכרות עם הסיפור
וחשיבותו, המסלול,
וקשיי הדרך

סיפור

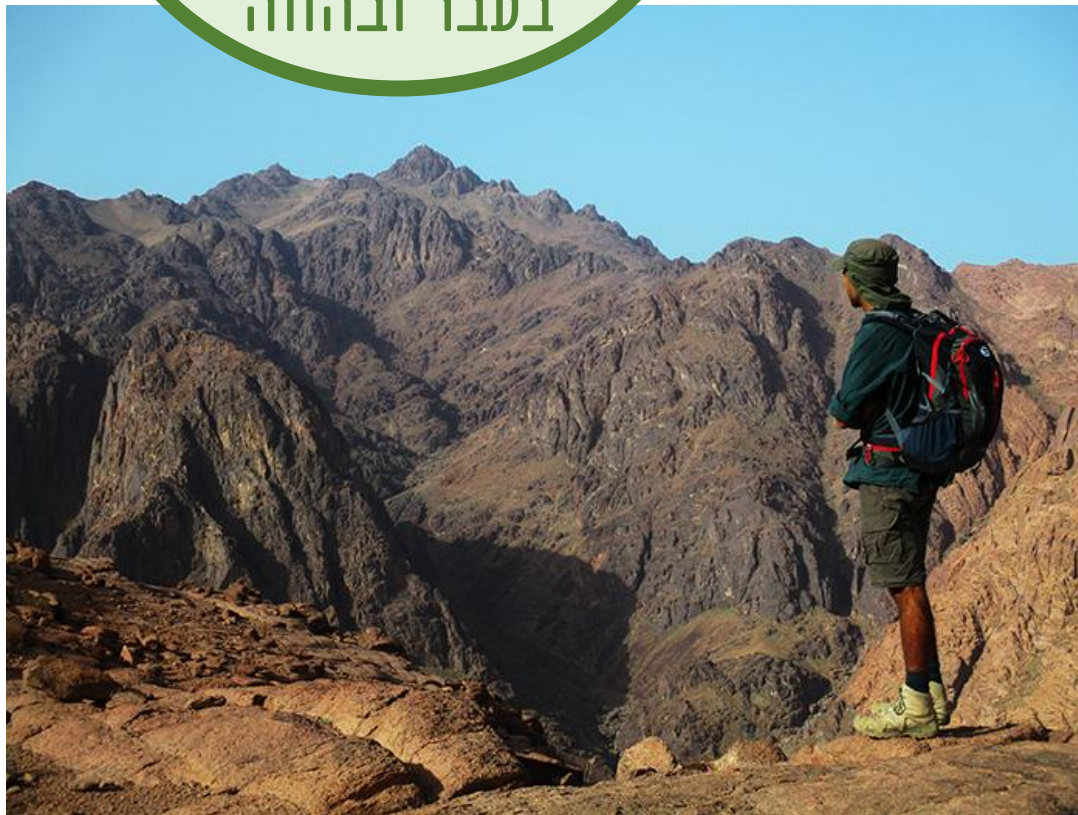
יציאת מצרים

לימוד בשיעור תנ"ך
ובספר התורה את
סיפור יציאת מצרים,
ומסלול בני ישראל
ממצרים לכנען דרך סיני

גיאוגרפיה

הצורך:
הקניית ידע
גיאוגרפי
והכרות בסיסית
עם מפת האזור,
בעבר ובהווה

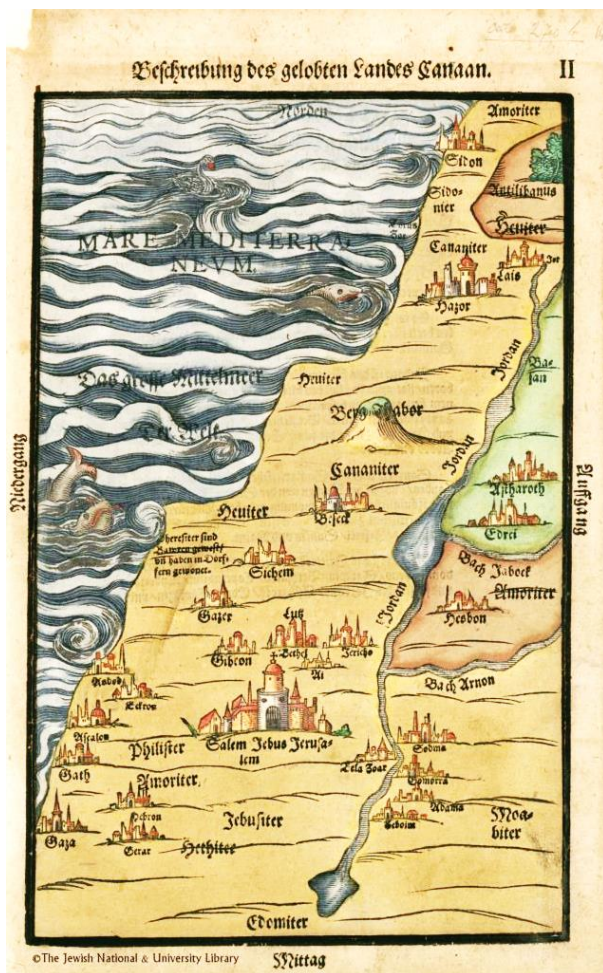
המפה והמבנה הגיאוגרפי של סיני הצגת מפת סיני ואזור ההר בחצי האי סיני

היסטוריה

גיאוגרפיה

מפות עתיקות של ארץ הקודש

מפות מהמאה ה-16:
מה מאפיין אותן?
מי יצר אותן?
איזה הידע הן מציגות?

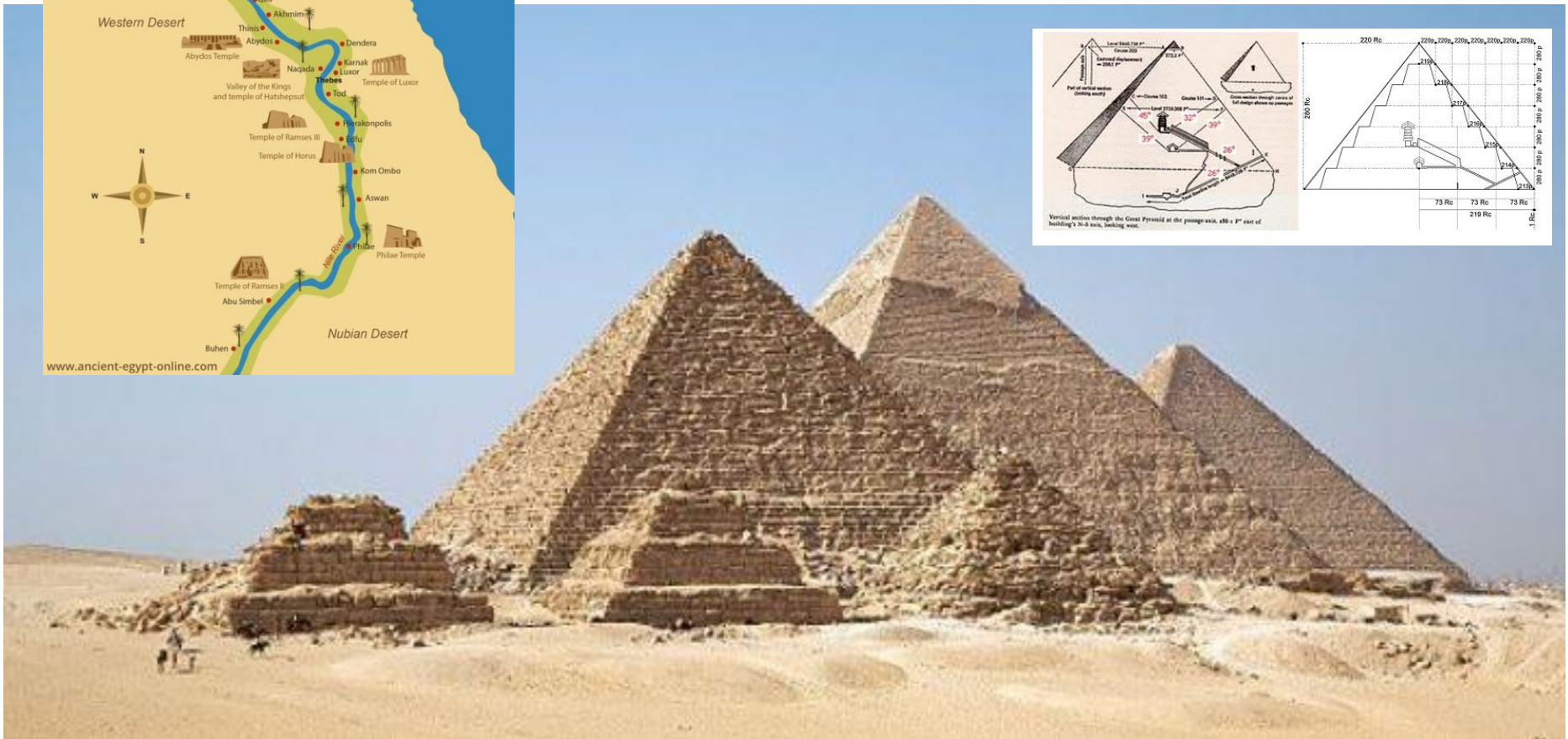
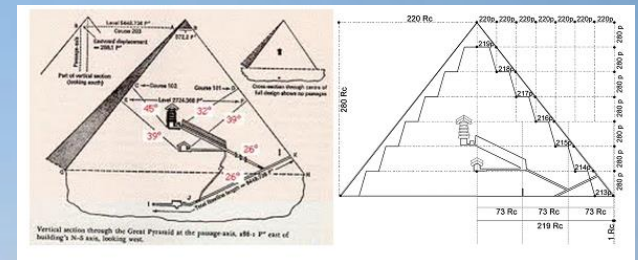
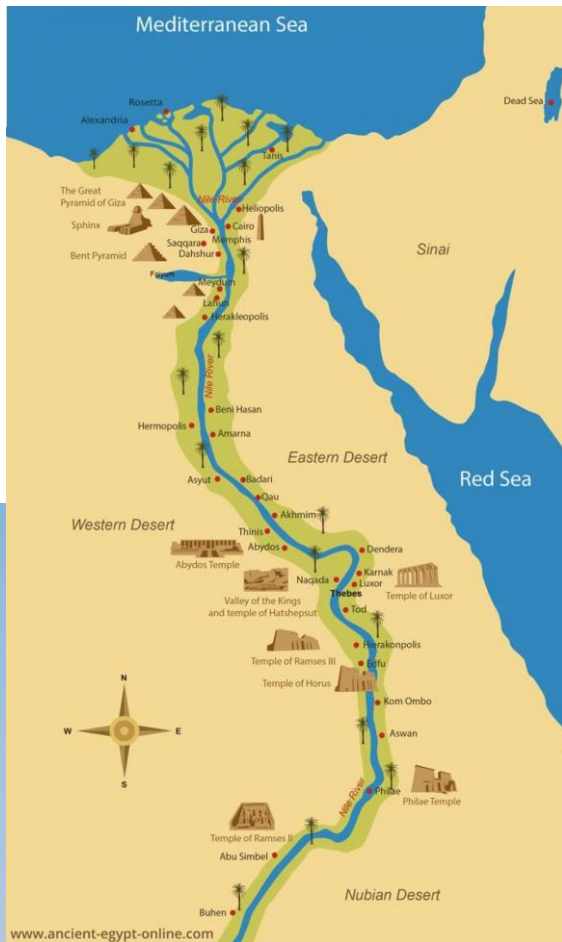
“מפת כנען”
Jacobus Lucius [1585]

Bunting
The Near East as Pegasus [detail]
16th century

היסטוריה

גיאוגרפיה

מקום ומבנה הפירמידות במצרים

אמנות

תנ"ך

ציורי אמנים
בנושא מסע בני ישראל במדבר סיני

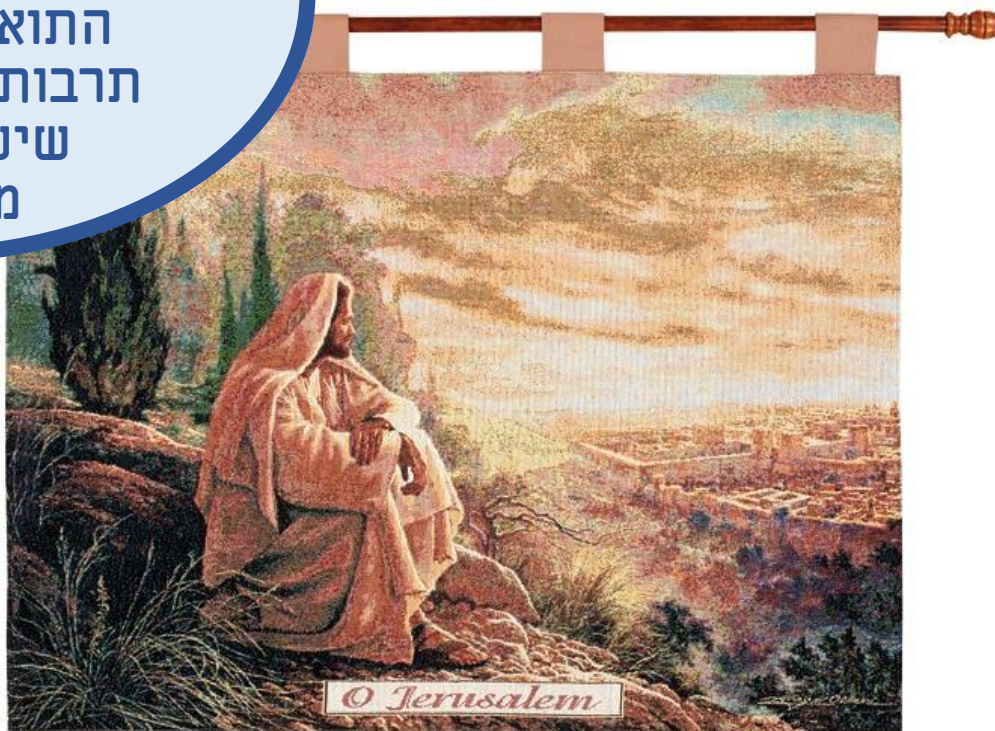
היסטוריה

תרבות
ישראלית

"שורשים"

הצורך:
פיתוח תכנית
"שורשים" משמעותית
ומעשירה לתלמידים,
התואמת את הרב-
תרבותיות בשכבת ז',
שיש בה עולים
מאתיופיה

כמיהה
מיקוד במושג:
הכמיהה לארץ המובטחת

אמנות

מושג הכמיהה באמנות המאה ה-19

קספר דוד פרידריך

1818

**"הנווד מעל ים
הערפל"**

היסטוריה

מסעות הצלבנים לארץ הקודש

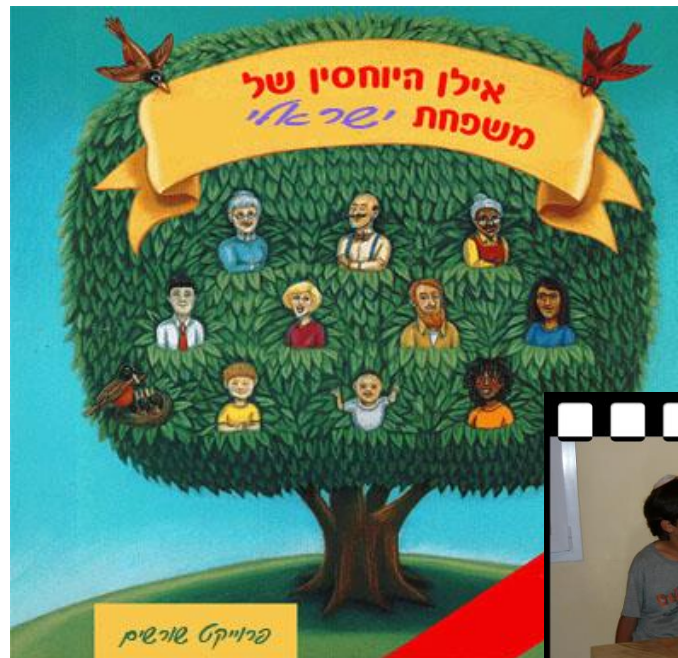
King Philip II of France arrives in the Holy Land during the Third Crusade, 1191 (c1325-c1349). Artist: Unknown

היסטוריה

תרבות
ישראלית

"שורשים"

חיבור למסע ועבודת "שורשים", לעליות ולתולדות הקמת מדינת ישראל

פלגי רפי - עיצוב כריכה לעבודת שורשים עם תמונות של הילד ומשפחתו

היסטוריה

תרבות
ישראלית

מבצע "מרבד הקסמים" 1949-50 עליית יהדות תימן לישראל במטוסים

העליה הראשונה לארץ ישראל 1881 - 1903

אנשי העלייה הראשונה

היסטוריה

תרבות
ישראלית

"שורשים"

המסע מאתיופיה לירושלים

חג ה"סיגד"

אמנות

היסטוריה

תרבות
ישראלית

תנ"ך

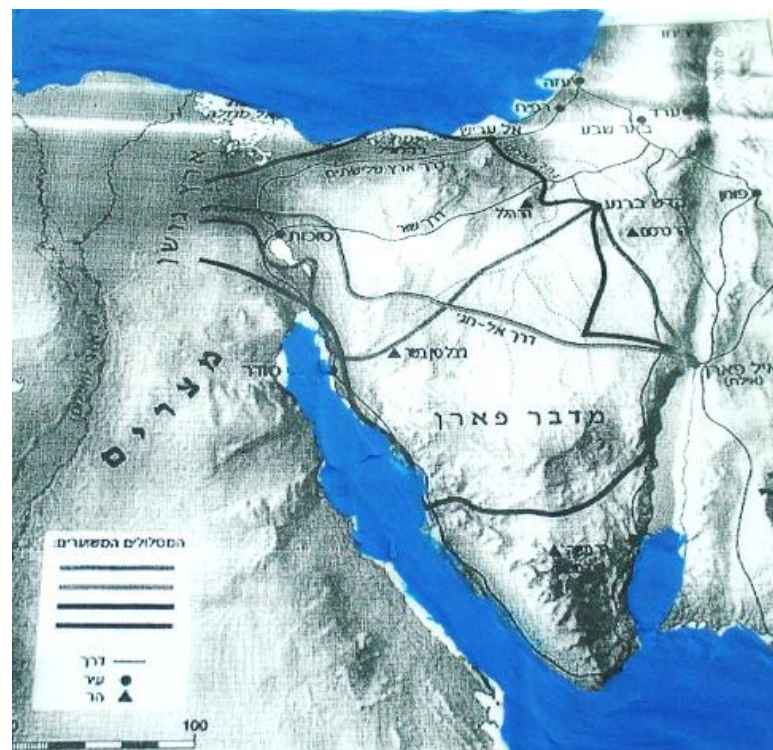
לימוד על האתנוגרפיה
היהודית והישראלית
במוזיאון ישראל

יצירה

אמנות

יצירת המפה כבסיס לעבודה ופיתוח מסלול ביצירה קבוצתית

A large, colorful map of Israel is displayed on a dark red surface. The map is made of paper and clay. The land is yellow, the sea is blue, and the Golan Heights is green. Hebrew labels are written on the map: "מזרם" (Mazra'a) at the top, "נמיר" (Nami) in the center, "עין" (Ein) below it, "נעמוד" (Ne'umud) to the right, "מנחם" (Manachem) at the bottom, "עין חרוב" (Ein Charub) on the left, and "ים התיכון" (Yam HaTichon) on the right. There are also labels for "הר הנגב" (Har HaNegev) and "הר שומרון" (Har Shomron). The map is decorated with clay figures of people, animals, and plants. An inset photo in the bottom left corner shows a boy in a green shirt drawing the map on a piece of paper.

נדודים במדבר ולהיות פליטים

המחשת חיי בני ישראל במדבר במהלך המסע לארץ המובטחת

חיבור לסיפורים אישיים, משפחתיים וקהילתיים,

לתקופת השואה ולפליטים היום

הכיתה כסדנא – והעבודה ביחד

שיתופי פעולה וחדוות היצירה

מבחר משובי תלמידים

במה תרמה לך העבודה לידע שלך?

- היא תרמה בהכרת הפרטים הקטנים של הסיפור.
- היא תרמה לי לראות איפה הלכו בני ישראל ומה קרה שם.
- למדתי להכיר את המפה ולהראות איך אני חושבת שהארץ נראתה אז.

איך ניתן לקשר בין יציאת מצרים לנושא "שורשים"?

- כמו שמשפחתי עזבה את ארצה – כך גם בני ישראל.
- בני ישראל הם השורשים שלנו, ואנו צריכים לזכור את מה שהם עברו.
- בני ישראל הם אבות אבותינו, ובעצם הם הביאו לנו את החרות.

מה דעתך על שילוב האמנות בשיעור תנ"ך?

- מצא חן בעיני שהבנתי יותר את המפה.
- מצא חן בעיני שהרחבתי את הידע שלי בתנ"ך.
- זה עוזר להבין את מה שלומדים בכיתה.
- אפשר לשלב את המסע עם היצירות של כל אחד.

כיצד העבודה שלך מתקשרת למסע של בני ישראל ממצרים?

- העבודה שלי מראה את יציאת בני ישראל מארץ מצרים וכל מיני ארועים שקרו להם בדרך: מעמד הר סיני, עגל הזהב, חציית ים סוף ועוד.....
- עשיתי מה שחשבתי שהיה באותם זמנים.

במה תרמה לך העבודה להבנה שלך?

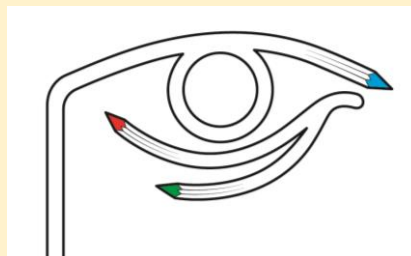
- היא תרמה לי לחשוב באופן אישי על הסיפור.
- לפני שעשיתי את העבודה לא כל כך הבנתי מה עברו בני ישראל ואחרי שעשיתי את העבודה הבנתי.
- הבנתי שקשה לעזוב את המולדת וללכת לארץ אחרת.
- הבנתי שלבני ישראל היה קשה, ושגם היה להם קשה להאמין בקטעים מסוימים של המסע.

המצגת נכתבה, עוצבה והופקה על ידי **דפנה גוטמן**

מדריכה ומרצה בחינוך לחשיבה
בדרך החקר, היצירתיות והאמנות
2019

daphnag@mitveh.org.il

טל. 050-756-3385

התוכניות החינוכיות

צולמו ותועדו על ידי דפנה גוטמן

כל הזכויות שמורות